

ÖRGÜTLERDE SİBER ZORBALIK VE İLETİŞİM BECERİLERİ: AKADEMİ ÖRNEĞİ

Seda Gökçe TURAN*

Gönderim Tarihi: 29.11.2024 - Kabul Tarihi: 25.09.2025

Turan, S. G. (2025). Örgütlerde siber zorbalık ve iletişim becerileri:
Akademi örneği. *Etkileşim*, 16, 138-160.
<https://doi.org/10.32739/etkilesim.2025.8.16.308>

Bu çalışma araştırma ve yayın etiğine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Öz

Bu araştırmada akademisyenlerin siber zorbalık ve iletişim dinamiklerine yönelik görüşleri derinlemesine incelenmiştir. Bu doğrultuda 14 akademisyen ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan akademisyenlerin 2'si araştırma görevlisi, 7'si doktor öğretim üyesi, 2'si doçent ve 2'si de profesör unvanına sahiptir. Katılımcılardan 5 akademisyen devlet üniversitesinde, 9 akademisyen ise vakıf üniversitelerinde görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan akademisyenlerin 9'u kadın 5'i ise erkektir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler içerik analizi metoduyla çözümlenmiştir. Verilerin kodlaması manuel olarak yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen verilerin sonucunda akademisyenlerin siber zorbalığa maruz kaldıkları, doğrudan maruz kalmayanların ise siber zorbalığa şahit oldukları saptanmıştır. Katılımcılar siber zorbalık ile iletişim arasındaki ilişkide iletişim ile toplumsal cinsiyet kalıpları, akademinin hiyerarşik yapısı ve toplumun akademisyenlere bakış açısının da etkili olduğunu vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: siber zorbalık, siber mağduriyet, akademisyen, iletişim.

* Doktor Öğretim Üyesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
sedagokce.turan@bau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6563-1378
Misafir Öğretim Üyesi, Psi. Tech., Bournemouth University, Bournemouth, Birleşik Krallık.
sturan@bournemouth.ac.uk

CYBERBULLYING AT ORGANIZATIONS AND COMMUNICATION SKILLS: THE CASE OF ACADEMIA

Seda Gökçe TURAN*

Received: 29.11.2024 - Accepted: 25.09.2025

Turan, S. G. (2025). Örgütlerde siber zorbalık ve iletişim becerileri:
Akademi örneği. *Etkileşim*, 16, 138-160.
<https://doi.org/10.32739/etkilesim.2025.8.16.308>

This study complies with research and publication ethics.

Abstract

This study explores academics' perspectives on cyberbullying and communication dynamics in depth. In this context, in-depth interviews were conducted with 14 academics. Among the participants, 2 are research assistants, 7 are assistant professors, 2 are associate professors, and 2 are full professors. Five of the academics work at public universities, while 9 are employed at foundation (private) universities. The participants include 9 women and 5 men. The data obtained from the study were analysed using content analysis, and coding was done manually. The findings reveal that academics have been subjected to cyberbullying, while those who were not directly targeted have witnessed such incidents. Participants emphasised that in the relationship between cyberbullying and communication, factors such as gender stereotypes, the hierarchical structure of academia, and society's perception of academics also play a significant role.

Keywords: cyberbullying, cyber-victimisation, academics, communication.

* Assistant Professor/PhD, Faculty of Educational Sciences, İstanbul, Türkiye
sedagokce.turan@bau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6563-1378
Guest Lecturer/PhD, Psi. Tech., Bournemouth University, Bournemouth, UK.
sturan@bournemouth.ac.uk

Giriş

Bilişim teknolojisi araçlarının kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte, siber zorbalık veya siber şiddet olarak tanımlanan potansiyel agresyon ve şiddet davranışları da gündeme gelmiştir. Siber şiddet, bilişim teknolojisi araçlarından herhangi biri kullanılarak yapılan her türlü şiddet eylemi olarak tanımlanırken, siber zorbalık kurbanı yönelik küçük düşürme, ününe ve unvanına zarar verme gibi tekrarlı ve kasıtlı olarak yapılan zorbalama davranımını da içeren her türlü eylem olarak tanımlanmaktadır (Leduc ve diğerleri, 2018, s. 215; Machackova, 2020, s. 130). Çoğunlukla geleneksel zorbalığın devamı olarak görülen siber zorbalık, geleneksel zorbalıktan bazı özelliklerle ayrılmaktadır. Bu özellikler arasında siber zorbalığın bilişim teknolojisi araçları ile yapılması, zorbanın anonimliği, zorbalığın tekrarlanarak daha geniş bir alana yayılması yani eko etkisi ve zorbanın şiddeti, zaman ve mekândan bağımsız olarak tekrarlayabilmesi sayılmaktadır (Orue ve diğerleri, 2023, s. 612).

Literatürde ağırlıklı olarak çocuk ve ergenlerin etkilendiği bir zorbalık olarak tanımlanan siber zorbalık, dijital ortamların artık ikinci bir yaşam yeri olarak kullanılmasıyla beraber yetişkinleri de hem iş yaşamında hem de iş dışında etkilemeye başlamıştır (Farley ve diğerleri, 2021, s. 235; Madan, 2014, s. 1744; Piotrowski, 2012, s. 44). Üniversiteler açısından bakıldığında ise görece daha güvenli bir alan olarak görülen yükseköğretim kurumlarında artan bir şekilde agresyon ve siber zorbalık dikkat çekmektedir (Blizard, 2016, s. 107). Akademisyenler siber zorbalık mağduriyeti için en riskli ortamlardan olan sosyal medya sitelerini kendilerini motive etmek, network oluşturmak, diğer akademisyenler ile iş birliği yapmak ve bilgi paylaşmak gibi amaçlarla kullanmaktadırlar. Fakat kullanım akademik araştırma kaynaklı olsa da akademisyenler halka açık mesajlar verdikleri ve yorumlar yaptıkları için de siber zorbalığa açık hale gelmektedirler. Bunun yanı sıra akademisyenlere yönelik siber zorbalığı etkileyen faktörler arasında akademinin yapısı, akademik hiyerarşi, mesleki hırs ve kaygılar da gündeme gelmekte ve bu faktörler hem dijital hem de yüz yüze zorbalığı etkilemektedir (Oksanen ve diğerleri, 2022, ss. 541-542).

Bu çalışmanın kuramsal çerçevesi, Pierre Bourdieu'nün 'alan kuramı'na dayanmaktadır. Bourdieu'nün kavramsallaştırdığı 'alan', güç ilişkileriyle şekillenen toplumsal bir mücadele sahası olarak tanımlanmakta; 'habitus' ise bireylerin bu alanda geliştirdikleri eylem ve düşünme pratiklerini ifade etmektedir (Kulaber, 2004, s. 30). Bu bağlamda, akademik alan hem rekabetin hem de sembolik şiddetin üretildiği bir bağlam olarak ele alınmış, siber zorbalık ise bu alan içindeki çatışmaların dijital ortama taşınmış bir biçimi olarak değerlendirilmiştir. Araştırmacılar, çalışma ortamında gözlemlenen siber zorbalığın çalışanların stres düzeyini arttırdığını çalışma ortamındaki verimin ise düşmesine sebep olduğunu belirtmektedirler (Yarbrough ve diğerleri, 2023, s. 2).

Türkiye'de ve dünyada akademisyenlerin maruz kaldıkları siber zorbalıkla ilgili yapılmış çalışmaların oldukça sınırlı olduğu, yükseköğretim ile araştırmaların genellik öğrencilerin maruz kaldığı siber zorbalıkla ilgili olduğu tespit

edilmiştir. Ulusal literatürde akademi örneği ile ilgili iki çalışmaya rastlanmıştır: Dikmen ve Tuncer (2017, s. 675) tarafından 22 akademisyenin katılımıyla yapılan araştırma sonucunda akademisyenlerin siber zorbalık farkındalığının olduğu, siber zorbalık ile başa çıkabildiklerini fakat yine de bazı akademisyenlerin ara sıra siber zorbalığa maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Yıldız ve Ayar (2022, s. 98), 558 akademisyen ile yaptıkları araştırmanın sonucunda, siber zorbalığa ilişkin duyarlılık ve örgütsel verimlilik arasında anlamlı pozitif yönlü ilişkiler olduğunu ve ayrıca bu etkide iş stresinin kısmi aracılık rolü olduğunu saptamışlardır.

Türkiye’de ve dünyada örgütlerde yapılan siber zorbalık çalışmaları incelendiğinde akademi örneğine en yakın olarak öğretmen örneklemini görülmektedir. Öz ve Mete (2021, s. 1196), 328 öğretmenle yaptıkları araştırma sonucunda siber zorbalık mağduriyeti ile örgütsel dışlanma arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki bulmuştur. 2020 yılında Alanoğlu ve Karabatak tarafından 253 öğretmenle yapılan çalışmanın sonucunda öğretmenlerin siber zorbalık mağduriyetlerinin düşük oranda olduğu, erkek öğretmenlerinse kadın öğretmenlere göre daha fazla siber mağduriyet yaşadıkları fakat bu farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Çakır ve Kaygısız (2020, s. 2504), 99 okul yöneticisi ve öğretmen ile yaptıkları çalışma sonucunda siber zorbalığa maruz kalan katılımcıların özsaygıları ile siber zorbalığa ilişkin duyarlılıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. 2017 yılında 22 öğretmenin katılımıyla yapılan araştırmanın sonucunda (Metin, 2017, s. 33), katılımcıların %95’inin siber zorbalığa doğrudan maruz kalırken, %87’sinin ise siber zorbalık olayına şahit olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra bankacılık, işletme, çağrı merkezi operatörlüğü gibi sektörlerde de yapılan çalışmalar mevcuttur. Salihoğlu’nun (2023, s. 3265) 128 çağrı merkezi operatörü ile yaptığı araştırmanın bulgularına göre siber zorbalık örgütsel güven üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

Öztirak ve Orak (2022, s. 605), 15 farklı sektörden 404 katılımcıyla yaptığı araştırmada işe yönelik siber zorbalığa maruz kalmanın örgütten dışlanmışlığa yol açtığını tespit etmişlerdir. Söyleyici (2018, s. 1), 457 işletme çalışanının katılımı ile siber mağduriyetin çalışanların iş tatmini ve örgütsel bağlılıklarına etkisini araştırmak için yaptığı çalışma sonucuna göre çalışanların iletişimlerinin engellenmesi ve sosyal medyadan saldırıya uğramaları ile iş tatmini arasında doğrusal ve negatif bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Yine Kanbur ve Kanbur (2018, s. 229) tarafından 278 bankacının katılımıyla yapılan araştırma sonucunda katılımcıların siber zorbalık deneyimleri ile zihinsel iyi oluş düzeyleri arasında negatif yönde ve anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Dünyada akademisyenler ve siber zorbalık konulu çalışmalar incelendiğinde ulusal literatüre göre çok daha kapsamlı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Cassidy ve diğerleri (2014, s. 279), 121 öğretim üyesi ile yaptıkları araştırmanın sonucunda katılımcıların %17’sinin son bir yıl içinde öğrenciler tarafından (%12) veya çalışma arkadaşları tarafından (%9) siber zorbalığa ma-

ruz kaldıklarını tespit etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen önemli bulgular-
dan biri de cinsiyet farklılıklarının ve ırksal-etnik azınlık durumunun akademisyenleri siber zorbalık için daha kırılgan hale getirmesidir. Cassidy ve diğerleri (2016, s. 88), 331 Kanadalı üniversite öğretim üyesi ile yaptıkları araştırmanın sonucunda akademisyenlerin siber zorbalığa maruz kalma sebeplerini “eğitime ilişkin” (öğrenciler tarafından öğretim üyesinin değerlendirme kriterleri, öğretim metodu, sınıf içinde söylediği herhangi bir cümle, dersin akışı, ödevlerin teslim tarihi gibi konular), “iş ile ilgili” (meslektaşları tarafından ise rekabet ve kıskançlık yüzünden, profesyonel fikir ayrılıkları, üniversitedeki profesyonel pozisyonları ve meslektaşlarının güç ve kontrol uygulama isteği) şeklinde iki kısımda değerlendirmişlerdir. Blizard (2016, s. 107), 1040 akademisyenle yaptığı araştırma sonucunda siber zorbalığa maruz kalan öğretim üyelerinin çoğunlukla kadın, 40 yaş üstü, İngilizce konuşan Kanada vatandaşı ve tam zamanlı öğretim üyeleri olduklarını belirtmiştir. Cassidy ve diğerleri (2017), hem üniversite öğrencileri hem akademisyenler hem de üniversitede idari görevi olan personel ile bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya 1925 üniversite öğrencisi, 331 öğretim üyesi ve idareci katılmıştır.

Öğretim üyeleri ve idarecilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme sonuçlarına göre öğrenciler sadece diğer öğrenciler tarafından siber zorbalığa maruz kalırken, öğretim üyeleri ve idareciler hem meslektaşları hem de öğrenciler tarafından siber zorbalığa maruz kalmaktadırlar. Doerfler ve diğerleri (2021, s. 32) tarafından 17 akademisyenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda akademisyenlerin mağduru oldukları siber zorbalık davranışlarını, nefret söylemi, *Zoom* bombardımanı (‘trol’lerin ya da davetsiz misafirlerin derslere, toplantılara izinsiz dahil olması), sosyal medya üzerinden rahatsız edici yorumlar, yazışmalar ve maillerin ekran görüntüsünün alınması ve bunların yayılması şeklinde tanımlamışlardır. Oksanen ve diğerleri (2022, s. 541), Finlandiya’da 2492 öğretim üyesi ile yaptıkları araştırmanın sonucunda akademisyenlerin %30’unun son 6 ay içinde siber zorbalığa maruz kaldığını; kıdemli akademisyenlerin, etnik azınlığa mensup akademisyenlerin, sosyal ve beşerî bilimlerde çalışan akademisyenlerin daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıkları saptanmıştır.

Literatürde yapılmış olan araştırmalar incelendiğinde akademisyenlerin siber zorbalık mağduriyetini incelemeye yönelik çalışmaların yapıldığı fakat bu çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür (Yarbrough ve diğerleri, 2023; Doerfler ve diğerleri, 2021; Cassidy ve diğerleri, 2016, 2017). Araştırmaların sonuçları incelendiğinde, siber zorbalığın, akademisyenler üzerinde ciddi psikolojik ve profesyonel etkiler yaratabilen modern bir tehdit olarak tanımlandığı görülmektedir. Akademisyenlerin siber zorbalık deneyimleri üzerine yapılacak araştırmalar, bu profesyonel grubun maruz kaldığı zorbalığın boyutlarının ve sonuçlarının anlaşılmasına olanak tanır. Bu sebeple genellikle gençler ve çocuklar ile yapılan araştırmalar ile incelenen siber zorbalığın akademisyenler üzerindeki etkisinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bilişim teknolojisi araçlarının yaygınlaşması ile birlikte zorbalık şekil ve boyut değiştirmiş, pek çok örgütte olduğu gibi akademide de zorbalık dijital ortama taşınmıştır. Diğer örgüt çalışanlarından farklı olarak akademisyenler sadece meslektaşları tarafından değil kimi zaman öğrencileri kimi zaman da toplum tarafından siber zorbalığa maruz kalmakta veya şahit olmaktadır.

Örgütlerde siber zorbalık “work place cyberbullying” terimiyle ifade edilmektedir. Fakat bu çalışmada akademisyenlerin dijital ortamlarda ve sadece meslektaşları tarafından değil öğrencileri ve anonim kullanıcılar tarafından da maruz kaldıkları veya şahit oldukları siber zorbalık irdelendiği için *work place cyberbullying* (örgütlerde siber zorbalık) terimi tercih edilmemiş, konu “akademisyenlere yönelik siber zorbalık” ifadesi çerçevesinde araştırılmıştır. Araştırmada akademisyenlerin sadece deneyimledikleri değil şahit oldukları siber zorbalık olaylarına ilişkin görüşleri de kapsam içindedir. Bu doğrultuda ‘siber zorbalığa şahit olmak’ ifadesi, yalnızca pasif bir şahit olma durumunu değil, aynı zamanda zorbalık sürecine tepki vererek müdahil olma biçimlerini de kapsayacak şekilde ele alınmıştır. Katılımcıların anlattıkları olaylarda, bazı akademisyenlerin siber zorbalığa doğrudan maruz kalmasalar da bu eylemlere tanıklık ettikleri; kimi zaman sessiz kaldıkları, kimi zaman da destek verdikleri görülmüştür. Bu nedenle ‘şahit olmak’ ifadesi hem müdahale etmeksizin pasif izleyicilik durumlarını hem de zorbalığa karşı tutum geliştirme örüntülerini içerecek şekilde kullanılmıştır.

Bu bağlamda bu araştırmanın da temel amacı akademisyenlerin doğrudan yaşadıkları veya şahit oldukları siber zorbalık deneyimleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiye yönelik görüşlerinin derinlemesine incelenmesi ve bu görüşlerin bilimsel bir temele dayandırılarak açıklanmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Akademisyenlerin yaşadıkları veya şahit oldukları siber zorbalık deneyimleri nasıldır?
2. Akademisyenler siber zorbalık ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendirmektedirler?
3. Akademisyenler üzerinde siber zorbalığın nasıl etkileri olmaktadır?
4. Akademisyenlerin siber zorbalıkla mücadele yöntemleri ve önerileri nelerdir?

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma akademisyenlerin siber zorbalık ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiye yönelik görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi, desen olarak ise durum çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması bir sınıf, mahalle, örgüt gibi doğal bir çevre içinde gerçekleştiril-

mekte ve araştırmaya konu olan ortam veya olayların bütüncül bir şekilde yorumlanmasını hedeflemektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018, ss. 73-74). Bahçeşehir Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun yaptığı değerlendirme sonucu, çalışma etik açıdan uygun bulunmuş¹ ve bu doğrultuda araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak akademisyenler ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Veri Toplama Süreci

Bu araştırmanın örnekleme kartopu örnekleme yönteminden yararlanılarak oluşturulmuştur. Katılımcılara bireysel sosyal medya hesapları aracılığıyla ulaşılmış, araştırmaya katılmak için gönüllü olan akademisyenlerin referansıyla da diğer akademisyenlere ulaşılmıştır. Böylece devlet veya vakıf üniversitelerinde görev yapan 14 akademisyen bu çalışmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Literatür incelendiğinde, nitel araştırmalarda önerilen katılımcı sayısının genellikle 15-20 aralığında olduğu belirtilmekle birlikte (Yağar, 2023; Yıldırım & Şimşek, 2021; Creswell, 2013), örneklem büyüklüğünün kesin bir sayıya indirgenemeyeceği ve esas olarak verilerin 'tematik doygunluğa' ulaşip ulaşmadığına göre belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışmada 14 katılımcı ile veri toplanmış ve analiz sürecinde yeni katılımcılardan elde edilecek verilerin mevcut temalara anlamlı bir katkı sağlamayacağı; aksine tekrar eden bulgular üretmeye başladığı gözlemlenmiştir. Bu durum, tematik doygunluğun sağlandığını ve veri setinin araştırma sorularını yanıtlamak için yeterli derinliğe ulaştığını göstermektedir. Bu bağlamda, 14 katılımcı ile gerçekleştirilen veri toplama süreci, nitel araştırma ilkeleri ile geçerlilik ölçütleri açısından yeterli ve uygun olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin toplanma sürecinde etik ilkeler titizlikle gözetilmiştir. Onam formu katılımcılara sunulmuş, katılımcının okuması ve imzalamasının ardından görüşmeler başlamıştır. Onam formunda açık bir şekilde katılımcının istediği zaman çalışmadan çekilebileceği yazmaktadır. Bu kısım bir de sözlü olarak hatırlatılmış, katılımcının rahatsızlık hissettiği ya da çalışmayı bırakmak istediği durumda mazeret bildirmeden bunu yapabileceği belirtilmiştir. Ayrıca katılımcılara dilediği sorulara cevap vermeme haklarının olduğu da sözlü bir şekilde belirtilmiştir. Siber zorbalık konusu hassas ve zorlayıcı bir konu olduğu için görüşmelerde yönlendirici olmayan, empatik ve yargılayıcılıktan uzak bir dil kullanılmıştır. Bu yaklaşımla hem veri kalitesinin artırılması hem de katılımcıların psikolojik bütünlüklerinin korunması hedeflenmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler katılımcının onayı doğrultusunda ses kayıt cihazı olarak kullanılan araştırmacının kişisel mobil telefonu aracılığıyla kaydedilmiştir. Görüşme sırasında aynı zamanda araştırmacı tarafından elle notlar da alınmış ve bu notlar görüşme sonrasında ses kayıtlarıyla birlikte çapraz kontrol edilerek içerik analizine dâhil edilmiştir. Görüşmelerde kaydedilen ses kayıtları, yalnızca araştırmacının erişebileceği şifreli bir dijital dosyada

¹ Çalışmanın 03.10.2024 tarihli 2024/08 numaralı etik kurul onayı mevcuttur.

saklanmış ve görüşmede alınan notlar da isim, kurum ya da kişisel bilgi içermeyecek şekilde düzenlenmiştir. Verilerin analiz süreci tamamlandıktan sonra bütün veriler mobil cihazdan kalıcı olarak silinmiştir. El yazısı ile tutulmuş olan tüm görüşme notları da yırtılarak fiziksel olarak imha edilmiştir.

Akademisyenlerin 2'si araştırma görevlisi, 7'si doktor öğretim üyesi, 2'si doçent ve 2'si de profesör unvanına sahiptir. 5 akademisyen devlet üniversitesinde 9 akademisyen ise vakıf üniversitesinde görev yapmaktadır. Katılımcıların 9'u kadın, 5'i ise erkektir. Araştırmaya katılan katılımcıların görev yaptıkları üniversitelerin isimleri araştırma etiği çerçevesinde gizli tutulmuştur. Akademisyenlerin siber zorbalık deneyimleri tamamen bireysel bir olgudur. Bu doğrultuda, katılımcıların devlet ya da vakıf üniversitelerinde görev yapıyor olmaları, çalışmanın temel odak noktası olan bireysel siber zorbalık deneyimlerinin ve iletişim dinamiklerinin analizinde belirleyici bir değişken olarak ele alınmamıştır. Zira bu araştırmada, kurum türünden ziyade akademisyenlerin dijital ortamdaki öznel deneyimleri ve algıları ön plana çıkarılmış; bu nedenle üniversite türüne ilişkin farklılıkların ayrıntılı olarak karşılaştırılması çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bu sebeple bu araştırmada katılımcıların devlet veya vakıf üniversitelerinde çalışmalarının araştırmanın bulguları açısından birincil katkısının olamayacağı değerlendirilmiştir. Araştırmanın verileri yüz yüze görüşme ve çevrimiçi görüşme ile toplanmıştır. Kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılan katılımcılara önce mail yoluyla bilgilendirilme yapılmış, tamamen gönüllülük esasına bağlı olarak araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılar ile uygun gün ve saat belirlenerek görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu sunularak görüşmeler ile ilgili daha detaylı bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak katılımcıların akademide siber zorbalık ile ilgili görüşleri alınmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcıların onayı doğrultusunda ses kayıt cihazı ile ses kaydı alınmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle bulguları açıklayacak temel kavramlara ulaşmak hedeflenmektedir. Bu aşamada temaların saptanması önemli bir yer tutmaktadır. Temaların oluşturulması sırasında örtük olan söylemler de açığa çıkmaktadır. İçerik analizinin temelinde yapılan benzer verileri araştırmacının belirlediği temalar etrafında toplayıp okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlamaktır (Özdemir, 2010). Araştırmadan elde edilen verilerin içerik analizinde dört evrede şekillenmektedir: Verilerin kodlanması, temaların oluşturulması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve son olarak da bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır.

İçerik analizinde daha çok cümle ya da paragraf kodlamaya temel oluşturulmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 78). Bu araştırmanın veri analizi süreci

ise manuel olarak gerçekleştirilmiş; herhangi bir nitel analiz yazılımı (NVivo, MAXQDA vb.) kullanılmamıştır. Kodlama sürecinde tümevarımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. İlk olarak veriler ayrıntılı bir biçimde okunmuş, anlamlı ifadeler belirlenmiş ve benzer özellikler taşıyan veriler gruplandırılarak temalar oluşturulmuştur. Bu temalar, verinin yapısına ve içeriğine bağlı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Kodlama sürecinde araştırmacı dikkatlice notlar almış, verilerle temalar arasında tutarlılık sağlanmaya özen gösterilmiştir. Böylelikle veriden doğrudan elde edilen bulgular aracılığıyla çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliği desteklenmiştir.

Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın verilerinin analizi sonucunda 'Siber Zorbalık ve İletişim Dinamikleri' ana teması altında katılımcıların ifadelerinden yola çıkılarak siber zorbalık ve sosyal medya yapısı, akademisyenlerin siber zorbalık deneyimleri, iletişim becerileri ve siber zorbalık, siber zorbalığın etkileri ve siber zorbalıkla mücadele yöntemleri şeklinde 5 alt tema oluşturulmuştur. Oluşturulan kodlar ise anonimlik, görünürlük arzusu, kültürel ve toplumsal algılar, cinsiyete yönelik siber zorbalık, akademik hiyerarşi ve siber zorbalık, eleştiri kültürü, iletişim ve empati, psikolojik ve sosyal etkiler, engelleme ve görmezden gelme, yasal yaptırımlar, eleştiri ve iletişim kültürünün geliştirilmesi şeklindedir.

Ana tema: Siber zorbalık ve iletişim dinamikleri

Tablo 1. Siber zorbalık ve sosyal medya yapısına ilişkin görüşlerinin içerik analizi
(Alt Tema-1 Siber Zorbalık ve Sosyal Medya Yapısı)

Kodlar	F	Veriler
Anonimlik	4	"Ben uğramadım ama rivayete göre anonimlik maskesi altında tehdit mailleri atan akademisyenleri duydum. Anonimlik çok rahatlık oluyor bu insanlar için". (K2) "Medya aracı çok uygun mesela siber zorbalık için. Gizlenebiliyorlar ki ben anonimliğe karşı değilim. Eğer tercihi bu yöndeysen olabilir. Fakat eskiden sadece kürsüde kalan olaylar çok daha fazla kişiye ulaşabiliyor mesela. Çok fazla seyirci var". (K4) "Twitter üzerinden bu zorbalığın daha çok yapıldığını görüyorum. Daha rahat yapılıyor aynı zamanda. Bilgisiz adam Arizona'da profesöre "bu konuyu daha iyi araştır" diyebiliyor. Çünkü hesapların çoğu anonim. Bu yüzden çok rahatlar". (K13) "Hele ki Ekşi Sözlük'te 'nickname'ler ile çok daha kolay zorbalıyorlar akademisyenleri. İtham çok fazla, çirkin benzetmeler çok fazla. Hiçbir şey bilmiyor diyorlar, ders anlatma biçimini kötülüyorlar, özel hayatını paparazileştiriyorlar. Anonimlik boyutu çok daha kötü zorbalamaya neden oluyor". (K14)

Görünürlük Arzusu	“Bazıları da sadece böyle görünür oluyor. Siber zorbalıkla görünüyor sadece”. (K2) “Biz neden hep savunmadayız? Neden hep savunma yapmak zorundayım?” diye düşünüyorum. İnsanları o zorbalamasın, neden ben düşünüyorum ki? Onun düşünmesi lazım. Fakat bakınca kendini göstermek istiyor ama bu politik bir dil olmalı zorbalama değil, o politik dil de samimi değil zaten”. (K5) “Özellikle pandemide Instagram sayfamın kontrol edildiğini hissettim. Burada hep görünür olmam gerekiyordu. Paylaşım yapmıyorsa bir şey yapmıyordur mantığı çok vardı. Kariyer ve görünür olma baskısı çok var. Eskiden TV’ye çık diyorlardı şimdi şimdi Instagram postları revaçta. Sosyal medyaya hep çalışkan, mutlu halini koyman bekleniyor. Bu da zorbalanmanın önünü açıyor”. (K6) “Muhatabınızla doğrudan sağlıklı cevap verebileceğiniz bir ortam değil sosyal medya. Sosyal medyada daha “cesur” oluyorlar. Var olma çabası çok fazla. İlgi çekme de öyle. Görülmek, önemsenmek istiyorlar”. (K7) “Ayrıca hocaların popülerleşme isteği de buna sebep oluyor. Unvan da akademik şöhreti etkiliyor. Özgür Demirtaş, Ersan Şen, Ümit Kabsakal görünüyorlar, görünebilir olmak istiyorsun ama mecraya yanlış”. (K10) “Kişinin adı-sanı belliyse dava açılıyor ama bence onların derdi zaten görünür olmak. İnsanlar bir şekilde görünür olmaya, kendilerini göstermeye çalışıyorlar. Ya da popüler olana saldırarak görünür olmak. Bu her zaman vardı. Küçükken köy kahvelerinde konuşurlardı, oradaki herkesin de bir fikri var. O ordaydı, şimdi oradaki adamlar seslerini her yerde duyuruyorlar. O yüzden engellemek lazım. Çünkü dertleri çözüm değil sizinle tartışmak istiyor, görünür olmak istiyor çünkü”. (K14)
Kültürel ve Toplumsal Algılar	“Mesela bu zam konularında önce “önce siz çalışın sonra zam isteyin” diyorlar. Her akademisyeni torpilli olarak görüyorlar. Had bildiriyor gibi davranıyorlar. Bazı akademisyenler gerçekten gerçeklikten kopuk ama herkes öyle değil”. (K1) “Akademisyen deyince halkın gözünde hep halktan kopuk böyle farklı dünyada yaşayan bir kesim görünüyor. Halkın gözünde akademisyen sanki her şey yolunda gidiyormuş da onlar da Cihangir’deki balkonlarından viski yudumluyorlarmış gibi görünüyor. Bu yüzden çok rahat siber zorbalığa maruz kalabiliyorlar. Hani “sen ne bilirsin” çok rahat söyleniyor. Sen istediğin kadar zorluklarla buralara gelmiş ol, üç kuruş maaş alıyor ol halkın gözünde viski içen elitsin. Bu algı değişmiyor”. (K2) “Vatandaş yazıyor mesela. İkna et beni diyor, neden yapayım? Sen yaptığın işten emin ol, kulağını tıka! Kuralım bu.” (K7)

	"TV'ye çıkan akademisyenlere yönelik siber zorbalık çok fazla mesele. Kişiler akademik hayatın nasıl olduğunu bilmiyor. Şöyle düşünüyor "Ben de biliyorum bunları ama ben şanssızdım o yüzden orada değilim ama bu televizyonda" Sadece oturup konuşuyor gibi görüyorlar akademisyenleri. Akademisyenlerin çok mükemmel olması bekleniyor. İnsan olmaktan uzaklaştırıyorlar. Çok saygılı, çok bilgili, çok mütevazı her şey bekleniyor. Böyle olunca da hata yaptığında hemen zorbalıyorlar". (K13) "Öyle takık oluyorlar ki araştırma yapıp cevap veriyor. "İşçilerin hakkını ver" dedim birine, araştırma yapmış, cevap yazmış, tartıştım, sonra blokladım yetmemiş e-mail atmış. "Bu akademisyen sektörü nereden bilecek ki" diye davranıyorlar. Yazdığında saldırıya geçiyorlar seni alt etmek için. Steril ortamda bu nereden bilecek, diye düşünüyorlar". (K14)
--	---

Tablo 1'de 'Alt Tema-1' 'siber zorbalık ve sosyal medya yapısına ilişkin içerik analizi' sonucu ortaya çıkan kodlar; anonimlik, görünürlük arzusu ve kültürel-toplumsal algılardır. Kod sıklığına bakıldığında ise anonimlik (F= 4), görünürlük arzusu (F=6), kültürel ve toplumsal algılar (F= 3) şeklindedir. Katılımcıların siber zorbalık ve sosyal medya yapısını açıklarken görünürlük arzusu kategorisinde yoğunluk gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 2. Akademisyenlerin siber zorbalık deneyimlerine ilişkin içerik analizi
(Alt Tema-2 Akademisyenlerin Siber Zorbalık Deneyimleri)

Kodlar	F	Veriler
Cinsiyete Yönelik Siber Zorbalık	4	"Bir de bu bir gözlem tabi ki ama siber zorbalığa uğrayanlar genelde kadın akademisyenler oluyor. Çünkü yanlış düzeltilen, ders verilen genelde kadınlar. Erkek akademisyenlerin yazdıklarına bakıyorum, altına "ay hocam ne güzel söylediniz yazıyorlar". Yav orada da Türkçe hatası var, onu niye görmüyorsunuz. Sosyal medya gerçek hayatın küçük bir yansıması, gerçek hayatta da böyle oluyor". (K2) "Siber şiddet kapsamında cinsiyet ayrımcılığı da yapıyorlar mesela. Bunların kurumlarda eğitimi olmalı. Günlük hayatta da oluyor bu. Bana hanım diyor erkek olana hoca. ... Hanım cevapla diyor mesela. Aynı toplantıdayız, yan yana oturuyoruz. Hocalar var. Ama kadın olduğum için o sıfatı ekliyor. Hoca demiyor. Sosyal medyada da kendilerini ifade etmek için yapıyorlar bunu. Aslında bir öfke var ve bunu yansıtıyor. Günlük hayatta da sosyal medyada da aynı: Cahil özgüveni ile yapıyor bunu". (K8) "Toplumsal cinsiyet kalıpları yüz yüzedeki kadar etkili. Cinsiyet sonuçta güç ile alakalı, sanal ortamın farklı dinamikleri var, anonimlik var mesela. O yüzden kadın hocalara daha çok ve rahat yapıyorlar". (K9) "Özellikle kadın akademisyenlerin hayatını çok paparazzileştiriyorlar. Bunu alay konusu yapıyorlar ve sosyal medyadan dalga geçiyorlar. Erkek hocalar daha korunaklı bu anlamda". (K13)

Akademik Hiyerarşi ve Siber Zorbalık	“Mesela ben bir devlet üniversitesinde yıllardır çalışan iki profesörün ‘odamdan nasıl antetli kağıt’ alırsın diye tartıştıklarını gördüm. Akademide bir sıkışmışlık var. Üstünlük sağlamaya çalışıyorlar. Hırslar çok etkili. “Yayın yapın, makale basın, sıralamada üniversite yukarı gitsin” baskısı akademiyi etkiliyor. Sonra etik dışı şeyler oluyor. İnsanlar her yerden saldırıyorlar birbirlerine”. (K1) “Hiyerarşi sizin zorbalık yapmanızı etkiliyor. Çünkü yetki gibi görülüyor. Hiyerarşide yukarı çıktıkça bir zorba olmanız garantileniyor. Sanki yukarı çıktıkça bunu yapabilirsin gibi. Bu da etkiliyor. Mesela bazı akademisyenler isim vermediğini iddia ediyor ama şey diyor “bazı akademisyenler şuradaki buradaki yayınlarla yükselme alıyor, kimse onları incelemiyor” aslında belli ki aynı bölümde çalıştığı kişiyi işaret ediyor”. (K2) “Kurum kültürü, kurum hiyerarşisi, meritokrasi çok önemli. Daha bilgili olan daha güçlü hissediyor. Sizi zorbalama hakkını buluyor. Rektör-Dekan-Dekan Yardımcısı...bu bir zincir bence”. (K6) “En önemli faktör örgütsel hiyerarşi bence. Özellikle akademisyenler arasında olan siber zorbalıkta. Kendi mesafesini ayarlayabiliyor mu? Eğer ayarlayamıyorsa bu cesaret verebilir”. (K12) “Ast üst ilişkisi daha etkili bence. Bu kast sistemi akademide daha baskın. Mesela pek çok akademisyen çatışma yönetimini bilmiyor bence. Gerginken yönetemiyor durumu. Panikliyor. Sosyal medyada söyledikleri yanlış anlaşılır mı ya da anlaşılır mı düşünmüyor. Bilmeyen adam da saldırıyor”. (K13)
---	--

Tablo 2’de görüldüğü üzere ‘Alt Tema-2’ ‘akademisyenlerin siber zorbalık deneyimleri’ne ilişkin çıkan kodlar ve sıklık dağılımları şu şekildedir: cinsiyete yönelik siber zorbalık (F=4), akademik hiyerarşi ve siber zorbalık (F=5). Sıklık dağılımları birine yakındır fakat akademik hiyerarşinin siber zorbalık ile ilişkisi katılımcılar tarafından daha sıklıkla dile getirilmiştir.

Tablo 3. Akademisyenlerin iletişim becerileri ve siber zorbalık arasındaki ilişkiye yönelik görüşlerine ilişkin içerik analizi (Alt Tema-3 İletişim Becerileri ve Siber Zorbalık)

Kodlar	F	Veriler
Eleştiri Kültürü	3	"Gerçek hayatta da böyle, iletişim becerilerimiz iyi değil. İma ediyoruz, tavır yapıyoruz ve anlaşılmayı bekliyoruz. Her şey çok şahsi. Eleştirimiz şahsi ve bize yapılan eleştiriye de şahsileştiriyoruz. Söylemeyi de beceremiyoruz. Bu sosyal medyadaki durum da bizim iletişim becerilerimiz ile alakalı bence. Bir şey eleştiriliyorsa ben eleştiriliyorum gibi algılanıyor. Ama vuran da bana vuruyor, yazdığımı değil. Ne eleştirmeyi ne de eleştiriye karşılamayı biliyoruz bence. İstedığınız kadar kibar olun sizi sevmeyen, ulaşamayacağınız bir kesim olacaktır". (K2) "Eleştiri ne akademisyenler arasında var ne de toplumda. Adam yorum yazıyor ama eleştiriyor mu hakaret mi ediyor belli değil. Yayınlarımla ilgili olsa göz önünde bulundururum ama ne dediğini kendi de bilmiyor". (K7) "Akademi usta-çırak ilişkisidir. Bu çok baskındır özellikle hukukta. Hocanın söylediğini sindirmek özellikle eleştiri konusunda yeni nesil bundan uzaklaştı. Böyle olunca da tepkisini sanal ortamlarda gösteriyor. Eşitler arası iletişimi eski hocalar bilmiyor. Onlarda iletişim hiyerarşik ve tek taraflı. Hocaya "nasılsın?" diye soramayan bir jenerasyon var sonuçta hala akademide". (K10)
İletişim Dili	7	"İletişimin direkt etkisi olduğunu düşünüyorum. Her yazdığınız herkes tarafından aynı anlaşılmıyor fakat net olmak lazım". (K1) "Bence olmaz. Çünkü zorba nasıl bir iletişim beceriniz olduğuna bakmıyor bence. Sosyal medya bence yapısı itibarıyla insanların her şeyi söyleyebileceğini düşündüğü bir ortam. Bir ünlü var, mesela sahnede bir saçmalık yapmış, direkt ona ulaşabildikleri mecra. O yüzden duru durağı yok bu insanların, hele de anonimse. O yüzden istediğiniz kadar iletişim beceriniz iyi olsun, kendini göstermek isteyen, sizi beğenmeyen kişi yapacak bu zorbalığı". (K2) "Bence şiddet de bir iletişim biçimidir. Akademisyen aslında başka bir dünyada yaşıyor. Bazen gelen tepkileri çok kişiselleştirebiliyor. Oysa karşıdaki sadece şiddeti iletişim dili olarak öğrenmiş. Engellersin geçersin. Bu akademisyen nefretine de yol açıyor çünkü iletişim kurulamıyor". (K3) "Gerçek hayattaki iletişim zorbalığının önüne geçebilir bence. Bir hocamız taşıyıcı anne ile kumalık arasında benzetme yapmıştı. Hocayı herkes tanıyor.' Ekşi Sözlük'te başlık açıldı, saydırmaya başladılar. Tanıyan öğrencileri meslektaşları da yazdı, sonra konu kapandı gitti. Engellenebiliyorsa iletişimle ancak böyle olur bence. Yoksa zorba ile iletişim bir yol değil". (K5) "Onların iletişim becerileri daha iyi bence. Ben geride kalıyorum. Nezaket, kibarlık onlarda çok politikler iletişimde. Ben daha şeffaf kalıyorum. 'Teşekkür ederim' demiyorlar mesela yeni bir dil türedi "sıkıntı yok" diyor. Sanki bir problem varmış da o tolere ediyormuş gibi. Çok iyi ifade ediyorlar kendilerini. Hak görüyorlar siber zorbalığı. İletişim araçlarını, sosyal medyayı çok iyi kullanıyorlar. Çok etkinler ve aktifler". (K6)

	"İletişim etkili değil bence. Bu başka bir şey. Öğrenciler konusunda belki etkili olabilir. Ama akademisyenin akademisyene yaptığında etkili değil bence". (K9) "Sadece siber zorbalık için değil. Akademide çok önemli iletişim. Öğrenci neredeyse çocuk sonuçta. Yaş farkı etkiliyor. 60 yaşında hoca "naber lan?" dese tonton olur ben dersem öğrenci mesafeyi ayarlayamaz arkadaş gibi davranır. Bu sosyal medyaya da yansıyor işte. Seni sosyal medyadan eklediğinde sen de kabul ettiğinde arkadaşın gibi davranıyorlar. İletişim çok önemli, neyi nasıl söylediğin çok önemli çünkü derse bütün özgürlüğü ile giriyor öğrenci". (K11)
--	--

Tablo 3'te verilmiş olan 'Alt Tema-3', 'akademisyenlerin iletişim becerileri ve siber zorbalık arasındaki ilişki'ye yönelik görüşleri temasına ilişkin kodlar ve sıklık dağılımları şu şekildedir: Eleştiri kültürü (F=3) ve iletişim dili (F=7). Burada katılımcıların iletişim dilinin siber zorbalığa etkisini belirgin bir şekilde vurguladıkları görülmektedir.

Tablo 4. Akademisyenlerin siber zorbalığın etkilerine yönelik görüşlerine ilişkin içerik analizi (Alt Tema-4 Siber Zorbalığın Etkileri)

Kodlar	F	Veriler
Psikolojik Etkileri	6	"Çaresizlik hissettim. Çünkü hiçbir şey yapamıyorsun. Cevap vereceğinin araçlar çok sönük. O yüzden aktif bir davranışa dönüşemiyor bazen. Durulsun, sakinleşsin ortalık onu bekledim". (K4) "Boğulma hissi geldi. Keşke ne yaptığını fark etse dedim". (K5) "Siber zorbalık yapıldığında yok saymak daha kolay. Yüz yüze yapsalardı bağırırdım, tepki verirdim. Çok üzülüm tabi. Sonuçta emek var ama sırf paylaşmadım diye görülmüyor". (K6) "Benim başıma gelende şaşırdım, güldüm ama sonra rahatsızlık hissettim". (K8) "Çok bozuldum. Çok üzülüm. Bir 'entry'i sildirdim zaten. Diğeri daha hafif geldi. Duruyor". (K9) "Kaygı hissettim. Öncelikle kendi adıma. Çünkü derste ses kaydı alsa öğrenci bunu fark edemem. Dediğim gibi ön-bilgi güveni oluyor insanlarda. Bu daha korkutucu". (K12)
Sosyal Etkileri	3	"Önceden her şeye cevap vermek zorundayım, ikna etmek zorundayım gibi hissediyordum artık yapmıyorum". (K2) "Sosyal medyada personamı düşündüm. Bu yazılanları hak ediyor muyum dedim. Sonra okudum geçtim". (K7) "Kendimi kanıtlamam gerekiyor gibi hissettim". (K14)

Tablo 4'te verilmiş olan 'siber zorbalığın etkileri' alt temasında oluşan kodlar 'psikolojik etkileri' (F=6) ve 'sosyal etkileri' (F=3) şeklinde dağılım göster-

miştir. Akademisyenlerin siber zorbalığın psikolojik etkilerini sosyal etkilerinden daha çok vurguladıkları görülmektedir.

Tablo 5. Akademisyenlerin siber zorbalıkla mücadele yöntemlerine yönelik görüşlerine ilişkin içerik analizi (Alt Tema-5 Siber Zorbalıkla Mücadele Yöntemleri)

Kodlar	F	Veriler
Engelleme ve Görmezden Gelme	2	"Bazen cevap veriyorum bazen blokluyorum. Yorumlara ve moduma göre değişiyor". (K1) "Direkt engelliyorum. Demek ki rahatsız benden, kendimden de kurtarıyorum onu". (K2)
Yasal Yaptırımlar	3	"Yasa olmalı bence norm olmalı artık bu yasalar. Çünkü bu bizim kültürel kodumuz aynı zamanda. Yasa olursa caydırıcılık olur belki". (K6) "Müreddiyelerin (cezaların) daha ciddi uygulanmalı ve hükümet-siyasi figürler tarafından daha çok zikredilmeli". (K7) "Disiplin soruşturması mutlaka açılmalı. Bunun caydırıcılığının olacağını düşünüyorum". (K8)
Eleştiri ve İletişim Kültürünün Geliştirilmesi	3	"Kesinlikle yorumların engellenmemesi lazım o zaman "otosansür" oluşur insanlarda. İnsanların düşüncelerini ifade edebilmeleri gerekir ama benim de cevap verecek şansımın, iletişim aracımın olması gerekir. Akademisyenin aşırı korunaklı olması o zorba grubu yozlaştırıyor. Aslında açık iletişim koruyor bizi. Ama ben böyle bir zorbalığa uğradığımda itiraz mekanizmasının devreye giriyor olması lazım. Cevap verebiliyor olmam lazım". (K4) "Jenerasyonlar arası iletişimin arttırılması önemli. Fakat burada sınırlar da belirlenmeli. Bir şey oluyor hemen rektöre mail atıyor. Hiyerarşiyi de öğrenmeleri lazım. Hitabı öğrenecek, neyi talep edeceğini neyi talep edemeyeceğini öğrenecek. Hiyerarşide aşağıda olanın bilgi sahibi olması lazım, mail yazacak, dilekçe yazacak, nasıl başlanır, nasıl yazılır bilmiyor. Guideline olmalı bunun için. Zorbalık eğitimin olmadığı yerde olur. Çünkü eğitimin olmadığı yerde öfke olur. İletişim kabiliyeti ile öfkeyi doğru ifade etmek öğretilir. Eleştiri ve kibarlık arasındaki o çizgi aşılmalı". (K10) "Akademide iletişim becerisi ve çatışma yönetimi eğitimleri koyardım. Bunları bir kere değil ara sıra verirdim akademisyenlere. Çünkü siber zorbalığa uğramadan da olayları kontrol altına alması gerek. Farklı paydaşların akademi çatısında buluşmasına izin verirdim, bu fırsatları yarattırdım. İnsanların birbirini anlayacağı, dinleyeceği ortamlar yarattırdım. Çünkü etkileşim, iletişim artıkça siber zorbalık da azalacaktır". (K13)

Tablo 5'te sunulmuş olan 'siber zorbalıkla mücadele yöntemleri' alt temasında akademisyenler hem uyguladıkları hem de olması gereken mücadele

yöntemlerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda ortaya çıkan kodlar ve sıklık dağılımları şu şekildedir: 'engelleme ve görmezden gelme' (F=2), 'yasal yaptırımlar' (F=3) ve 'eleştiri ve iletişim kültürünün geliştirilmesi' (F=3).

Bulguların Genel Değerlendirilmesi

Akademisyenlerin siber zorbalık ve iletişim dinamiklerine yönelik görüşlerinin incelendiği bu nitel araştırmanın ilk alt teması 'Siber Zorbalık ve Sosyal Medya Yapısı' olarak belirlenmiştir. Bu kategorinin altında ise anonimlik, görünürlük arzusu ve kültürel algılar kavramları ön plana çıkmıştır. Başka bir ifadeyle katılımcılar siber zorbalık ve sosyal medya yapısını tanımlarken en sık ifade ettikleri kod anonimlik, görünürlük arzusu ve kültürel algılardır.

Akademisyenlerin siber zorbalık deneyimleri teması ise cinsiyete yönelik siber zorbalık ve akademik hiyerarşi ve siber zorbalık ifadeleri ile kategorize edilmiştir. İletişim becerileri ve siber zorbalık temasında ise katılımcılar sıklıkla eleştiri kültürü ve iletişim dilini vurgulamışlardır. Üniversitelerde hırsların ve rekabetin çok ön planda olduğunu vurgulayan akademisyenler yapıcı olan eleştirilerin bile yanlış anlaşılabilirdiğini, kimi zaman da akademisyenlerin iletişim becerileri yetersiz olduğu için kendilerini ifade edemediklerini ve yanlış anlaşıldıklarını belirtmişlerdir.

Buna ek olarak toplumda şiddetin iletişim dili olarak yaygınlaşması, genel olarak toplumdaki öfke halinin insanların iletişim diline yansması ve bunun da siber zorbalığı tetiklemesi akademisyenlerin vurguladıkları noktalardandır.

Siber zorbalığın etkileri teması altında oluşturulan kodlar psikolojik ve sosyal etkiler şeklindedir. Katılımcılar siber zorbalığın psikolojik ve sosyal etkilerini sıklıkla vurgulamışlardır.

Siber zorbalıkla mücadele yöntemleri temasında ise katılımcı ifadeleri sıklıkla engelleme, görmezden gelme, yasal yaptırımlar ve eleştiri ve iletişim kültürünün geliştirilmesi kodları altında toplanmıştır. Fakat akademisyenler sosyal medyanın bir ifade aracı olduğunu ve ifade özgürlüğünün de kısıtlanmaması gerektiğini vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin tamamı siber zorbalığa ya maruz kaldıklarını ya da şahit olduklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan akademisyenler zorbaların sadece öğrencileri değil meslektaşları ve toplum da olduğunu vurgulamışlardır. Yine akademisyenlerin genel olarak üstünde durduğu nokta toplumdaki akademisyenlere yönelik algı ve şiddet dilinin öğrencilerin ve vatandaşların siber zorbalık davranımlarını etkilediğidir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada akademisyenlerin siber zorbalık ve iletişim dinamiklerine ilişkin görüşleri derinlemesine incelenmiştir. Online katılımın ve dijital ortamların

kullanımının zorunlu olan mesleklerde siber zorbalığa maruz kalma veya şahit olma riski yüksektir. Akademisyenler de gerek online dersleri gerekse araştırma ve araştırma sonuçlarının topluma ulaşması için sosyal medya entegrasyonunun yüksek olması sebebiyle dijital ortamlarda görünür olmaktadır. Bu sebeple de siber zorbalığa doğrudan maruz kalma veya şahit olma açısından risk grubunu oluşturmaktadırlar (Oksanen ve diğerleri, 2022, s. 543). Bu gerçeklikten hareketle tasarlanmış olan bu çalışmanın bulgularına göre akademisyenlere yönelik siber zorbalık yalnızca bireyler arası çatışmalardan ibaret olmayan, aynı zamanda cinsiyet rolleri ve kurumsal güç ilişkileriyle de yakından ilişkili olan bir olgudur.

Bu araştırmanın sonuçları genel olarak literatür ile uyumlu bulunmuştur. Akademisyenlerin siber zorbalık mağduriyetleri ile ilgili yapılan çalışmalarda kurbanların genel olarak kadın ve etnik azınlık kökenden geldiği raporlanmaktadır (Barlow & Awan; 2016, s. 2; Cassidy ve diğerleri, 2016, s. 79; Costello ve diğerleri, 2019, s. 385). Bu araştırmaya katılan akademisyenler ise etnik azınlık köken kavramını değil ama cinsiyet kavramını vurgulamışlardır. Katılımcılar, kadın akademisyenlerin siber zorbalığa erkek meslektaşlarından daha çok maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu yönüyle bu çalışma, özellikle kadın akademisyenlerin cinsiyet temelli siber zorbalığa daha sık maruz kaldıklarını ve bu zorbalık ile kadın akademisyenlerin akademik mevcudiyetlerini tehdit ettiğini ortaya koyarak, siber zorbalığın toplumsal cinsiyet temelli tezahürlerine katkı sunmaktadır. Literatürde akademisyenlere yönelik siber zorbalık ile ilgili çalışmalarda kurumsal yapı etkisinin genellikle göz ardı edildiği ya da birincil faktör olarak değerlendirilmediği tespit edilmiştir (Doerfler & diğerleri, 2021; Cassidy ve diğerleri, 2017).

Bu çalışmada ise katılımcılar akademik hiyerarşi içindeki güç ilişkilerini, siber zorbalığın görünmeyen kaynaklarından biri olarak tanımlamıştır. Buna ek olarak akademisyenlerin sadece öğrencilerden değil, aynı zamanda meslektaşlarından ve hatta üniversite dışındaki bireylerden gelen siber zorbalığa maruz kalmaları, siber zorbalığın çok aktörlü ve çok katmanlı bir tehdit biçiminde ele alınabileceğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, akademisyenlere yönelik siber zorbalığın yalnızca kişiler arası değil, aynı zamanda yapısal bir sorun olduğunu vurgulayarak literatürdeki önemli bir boşluğa katkı sunmaktadır.

Araştırmaya katılan akademisyenler siber zorbalığın etkilerini psikolojik ve sosyal etkiler şeklinde gruplamış ve psikolojik etkiler arasında sıklıkla kaygı, üzüntü, çaresizlik hissini yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında da benzer sonuçların tespit edildiği görülmüştür (Blizard, 2016; Cassidy ve diğerleri, 2017). Sonuçlar detaylı karşılaştırıldığında ise Cassidy ve diğerlerinin (2016, s. 88) yaptığı araştırma sonucunda akademisyenlerin üniversiteden ayrılmak istediklerini belirttikleri görülmüştür. Bu çalışmada yapılan derinlemesine görüşmelerde böyle bir bulguya rastlanmamıştır. Benzer şekilde Gosse ve diğerleri (2021, s. 274), 182 akademisyen ile Kanada'da yaptıkları araştırma sonucunda siber zorbalığa maruz kalan akademis-

yenilerin profesyonel olarak özgüvenlerinin sarsıldığını saptamışlardır. Ancak bu çalışmada, benzer biçimde siber zorbalığa maruz kalan katılımcıların ifadelerinde doğrudan bir özgüven kaybı veya profesyonel kimlikte zedelenme söylemine rastlanmamıştır. Bu fark, Türkiye’deki üniversite yapılanmasının özgül dinamikleri ve kültürel bağlamla ilişkili olarak değerlendirilebilir. Özellikle yüksek rekabet, dikey hiyerarşi ve akademik çevrelerde zaman zaman normalleştirilen psikolojik baskı gibi unsurlar, bireylerin dijital şiddetle karşılaştıklarında bunu kişisel bir tehditten çok yapısal bir gerçeklik olarak algılamalarına neden olabilir.

Türkiye’de toplumsal olarak şiddete maalesef daha sık maruz kalınması, bireylerin bu tür deneyimlere karşı daha yüksek bir dayanıklılık geliştirmelerine yol açmakta; bu da Pierre Bourdieu’nün ‘habitus’ kavramıyla açıklanabilecek şekilde, bireyin sosyal ortamdan içselleştirdiği tepkisel normları şekillendirmektedir. Bu bağlamda, siber zorbalık mağdurlarının yaşadıkları olayları mesleki yeterlilikleriyle değil, içinde bulundukları kültürel ve kurumsal yapıyla ilişkilendirerek yorumlamaları, toplumsal bağlamın bireysel algı üzerindeki belirleyici etkisini ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın bulguları Bourdieu’nün ‘habitus’ ve ‘sembolik şiddet’ kavramlarıyla ilişkili olarak değerlendirilebilir. Habitus, bireylerin toplumsal alanlarda edindikleri ve zamanla içselleştirdikleri düşünme, hissetme ve davranma biçimlerini ifade etmektedir (Kaplan & Yardımcıoğlu, 2020). Bu araştırmaya katılan akademisyenlerin, siber zorbalığa maruz kaldıklarında doğrudan tepki vermek yerine çoğunlukla suskun kalmaları, yaşadıkları çaresizlik, görmezden gelme ya da normalleştirme davranışları, bu içselleştirilmiş habitus örüntüleriyle açıklanabilir.

Diğer yandan, akademik hiyerarşi içindeki örtük rekabet ve iletişim biçimlerinin dijital ortama taşınarak ‘eleştiri’ adı altında siber zorbalığa dönüşmesi, Bourdieu’nün ‘sembolik şiddet’ kavramına da işaret etmektedir. Sembolik şiddet, açık güç kullanımına gerek olmadan, kültürel normlar ve meşru söylemler aracılığıyla bireylerin bastırılması ya da değersizleştirilmesidir (Kaplan & Yardımcıoğlu, 2020). Akademik tartışmalar içinde siber zorbalığın, kimi zaman ‘eleştiri’, ‘geri bildirim’ ya da ‘özgür ifade’ kılıfı altında gerçekleşmesi, bu tür bir sembolik şiddet biçiminin dijital alanlarda nasıl yeniden üretildiğini göstermektedir. Literatürdeki çalışmalar da kavramsal çerçeve olarak bu araştırmaya benzerdir. Ulusal alanyazınında Oyman Bozkurt’un (2017) gerçekleştirdiği nitel çalışmada, yükseköğretim kurumlarındaki güç ilişkileri Pierre Bourdieu’nün ‘alan kuramı’ çerçevesinde ele alınmıştır. Ancak söz konusu çalışma dijital ortamları kapsamamaktadır. Bu araştırma ise Bourdieu’nün kuramsal yaklaşımı güç ilişkilerinin sosyal medya ortamlarında siber zorbalık pratikleriyle nasıl yeniden üretildiğini açıklamak için kullanılmıştır. Bu yönüyle çalışma, mevcut literatürde sınırlı olarak ele alınan dijital alan ve akademik güç ilişkileri kesişimine odaklanması bakımından özgün bir katkı sunmaktadır. Özellikle katılımcıların, akademik hiyerarşi içinde yer alan bireylerin sosyal medya aracılığıyla dolaylı veya doğrudan biçimde dijital şiddet uygulayabildiğine ilişkin ifadeleri, dijital mecraların akademik güç mücadelelerinde yeni bir alan olarak işlev görmeye başladığını göstermektedir.

Akademisyenlerin sıklıkla vurguladıkları siber zorbalığın anonimlik maskesine sığınması ve bu yolla kolaylıkla akademisyenleri zorbalamaları literatürle uyumlu olan bulgulardandır. Vogl-Bauer (2014, s. 432), siber zorbalığın anonim olarak yapıldığını ve akademi özelinde bakıldığında öğrencilerin akademisyenleri bilip, tanırken; akademisyenlerin zorbalık yapan öğrenciyi tanıyamadıklarını belirtmiştir. Bu durumun da öğrencilerin kendilerini daha güçlü hissederek yakalanmayacaklarını da düşündükleri için yüz yüze ortamda da daha agresif davranmalarına yol açtığını tespit etmiştir. Literatürdeki bu bulgulardan farklı olarak bu araştırmada görünürlük arzusu sadece siber zorba çerçevesinde değil akademisyenler özelinde de bir motivasyon kaynağı olarak tanımlanmıştır.

Katılımcılar, akademik başarıyı görünür kılma ve sosyal medyada dikkat çekme çabalarının kimi zaman akademisyenleri savunmasız bırakabildiğini ve onları siber zorbalığa açık hale getirdiğini ifade etmişlerdir. Bu bulguların ışığı altında bu çalışma siber zorbalığa uğrayan akademisyenin de dijital mevcudiyet biçimini tartışmaya açmakta ve dijital ortamların çift yönlü etkisini ortaya koyarak literatüre katkı yapmaktadır. Bunun yanı sıra zorbalığın da görünürlük arzusu akademisyenler tarafından vurgulanmıştır. Bu bulgu ise yine dijital çağda yükselen 'performans kültürü' (Kavut, 2018) ile ilişkili olarak değerlendirilmiştir. Akademisyenlerin sürekli üretim ve kendini gösterme baskısı altında olması, onları hem dijital görünürlük stratejileri geliştirmeye hem de bu görünürlüğün olası sonuçlarına maruz kalmaya zorlamaktadır. Bu bağlamda akademisyen, dijital alanda yalnızca bilgi paylaşılan değil, aynı zamanda algoritmalar ve izleyiciler önünde performans gösteren bir özneye dönüşmektedir. Bu dönüşüm, akademisyeni hem görünürlük üreticisi hem de dijital şiddetin potansiyel hedefi haline getirmektedir.

İletişim ve siber zorbalık arasındaki ilişkiyi tartışırken akademisyenler çoğunlukla yüz yüze olan toplumsal hayattan örnekler vermiş ya da konuyu bu şekilde açıklamışlardır. Siber zorbalık ile ilgili araştırmacıların görüşleri siber zorbalığın yüz yüze zorbalığın devamı olup olmadığı yönünde şekillenmektedir (Dikmen & Tuncer, 2017, s. 676). Bu araştırmada yapılan derinlemesine görüşmelerde de her ne kadar akademisyenler dijital ortamların çift yönlü yapısını açıklamış olsalar da çoğunlukla verdikleri örnekler yüz yüze zorbalığın devamı şeklindedir. Günlük hayatta iletişim, toplumsal yaşamda eleştiri kültürü, akademinin hiyerarşik yapısı ile açıkladıkları siber zorbalığı çoğunlukla yüz yüze zorbalıkla ilişkilendirmişlerdir. Literatürde siber zorbalığın daha çok dijital yerlilik ile açıklanmaya çalışılıyor olsa da (Erdoğan, 2021 s. 61; Özmen, 2018, s. 958; Çiftçi & Sakallı, 2016, s. 100) bu araştırmada katılımcılar, akademisyene yönelik siber zorbalığın iletişim ve kurum kültürü ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların siber zorbalığı akademik rekabet, iletişim tarzı ve eleştiri biçimleri bağlamında değerlendirmeleri ise siber zorbalığın farklı boyutlarını da görünür hale getirmiştir. Akademisyenlerin uyguladıkları ve önerdikleri mücadele yöntemlerinin bu çalışmanın toplumsal açıdan en önemli bulgularından olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan akademisyenler sadece akademik ortamda alınan önlemler ile siber zorbalığın önlen-

mesinin mümkün olmadığını belirtmişlerdir. Toplumsal düzeyde alınması gereken önlemleri açıklarken çoğunlukla siyasilerin ve politikacıların kullandığı dile dikkat çekmişlerdir. Ayrıca üniversitelerde akademik yıl açılışında hem öğrenci hem de akademisyenlere verilmesi gereken iletişim ve siber zorbalığa yönelik farkındalık eğitimlerinin olumlu katkısı olabileceğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların neredeyse tamamı yasal yaptırımların yetersiz olduğunu bu yaptırımların caydırıcılığının artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan sadece 2'si bu konuda yapılacak hiçbir şey olmadığını belirtmiştir. Akademisyenler genel olarak siber zorbalık ve ifade özgürlüğü arasındaki ilişkiyi de sıklıkla vurgulamışlardır. Bu bulgunun literatür açısından en dikkat çekici yönü, katılımcıların ifade özgürlüğüne olan duyarlılığı çerçevesinde yapıcı öneriler vermeleridir.

Özellikle üniversitelerdeki eleştiri kültürü ve iletişimin dönüşmesine yönelik öneriler aynı zamanda üniversite kültürünü de dönüştürmeye yönelik yapıcı eleştiriler olarak değerlendirilmiştir. Katılımcıların görüş ve önerileri, ifade özgürlüğü ile siber zorbalık arasında denge kurulması gerektiğini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, bireylerin düşüncelerini dile getirme hakkını savunmakla birlikte, bu hakkın başka bir bireyin kişilik haklarını ihlal edecek düzeye taşındığında bir zorbalık biçimi haline geldiğini belirtmiştir. Konuya yasalar ve mevzuatlar çerçevesinde bakıldığında ise şu değerlendirmeleri yapmak mümkündür:

Türkiye’de ifade özgürlüğü Anayasa’nın 26. maddesiyle güvence altına alınırken, Türk Ceza Kanunu’nun 125. maddesi hakaret suçunu düzenlemektedir. Bu durum, dijital ortamlarda yapılan eleştirilerin ‘hakaret’ ya da ‘zorbalık’ sayılıp sayılmayacağı konusunda hukukî belirsizlikler doğurmakta ve bu sınırın belirlenmesini daha da güçleştirmektedir. Katılımcılar da akademinin ruhuna uygun olarak ifade özgürlüğünü savunmakta fakat zorbalık ve hakarete yönelik mekanizmaların da devrede olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları esas alınarak, üniversitelerde verilecek siber zorbalık farkındalığına yönelik seminerler ve yasal yaptırımların caydırıcılığının artırılmasının akademisyenlere yönelik siber zorbalığı önleyeceği düşünülmektedir. Bu noktada hem vakıf hem de devlet üniversitelerinde yönetime de önemli görevler düşmektedir. Sadece akademisyenler için değil öğrenci ve idari personele de yönelik farkındalık eğitimleri düzenlenmelidir. Öğrenciler için sosyal medya etkileşimlerinde etik ilkeler, eleştiri dilinin sınırları, dijital vatandaşlık ve akademik hiyerarşiyile iletişim konuları ön planda tutulmalıdır. Akademisyenlere yönelik modüller ise dijital mecralarda görünürlük stratejileri, eleştiriye açık olma hâlinin sınırları, iletişimde sınır koyma, çevrim içi psikolojik dayanıklılık ve siber zorbalıkla başa çıkma yöntemleri üzerine kurgulanabilir. Bu tarz eğitimlerin belirli aralıklarla düzenlenmesinin akademisyenlere yöne-

lik siber zorbalığı önemli ölçüde etkileyeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alanoğlu, M., & Karabatak, S. (2020). Öğretmenlerin okullardaki siber zorbalık mağduriyetleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55, 45-70.
- Barlow, C., & Awan, I. (2016). You need to be sorted out with a knife: The attempted online silencing of women and people of Muslim faith within academia. *Social Media Society*, 2(4), 1-11. <https://doi.org/10.1177/2056305116678896>
- Blizard, L. M. (2016). Faculty members' perceived experiences of cyberbullying by students at one Canadian University: Impact and recommendations. *International Research in Higher Education*, 1(1), 107-124. <https://doi.org/10.5430/irhe.v1n1p107>
- Cassidy, W., Faucher, C., & Jackson, M. (2014). The dark side of the ivory tower: Cyberbullying of university faculty and teaching personnel. *Alberta Journal of Educational Research*, 60(2), 279-299.
- _____ (2017). Adversity in university: Cyberbullying and its impacts on students, faculty and administrators. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(8), 888. <https://doi.org/10.3390/ijerph14080888>
- Cassidy, W., Jackson, M., & Faucher, C. (2016). Gender differences and cyberbullying toward faculty members in higher education. R. Navarro, S. Yubero, & E. Larrañaga (Ed). *Cyberbullying across the globe* içinde (ss. 79-98). Springer Cham.
- Costello, M., Rukus, J., & Hawdon, J. (2019). We don't like your type around here: Regional and residential differences in exposure to online hate material targeting sexuality. *Deviant Behavior*, 40(3), 385-401. <https://doi.org/10.1080/01639625.2018.1426266>
- Dikmen, M., & Tuncer, M. (2017). Akademisyenlerin siber zorbalığa yönelik algıları ve mücadele etme yöntemleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 675-686.
- Doerfler, P., Forte, A., De Cristofaro, E., Stringhini, G., Blackburn, J., & McCoy, D. (2021). I'm a professor, which isn't usually a dangerous job: Internet-facilitated harassment and its impact on researchers. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 5(CSCW2), 1-32.
- Farley S., Coyne I., & D'Cruz P. (2021). Cyberbullying at work: Understanding the influence of technology. D'Cruz P., Noronha E., Notelaers G., & Rayner C. (Ed). *Handbooks of workplace bullying, emotional abuse and harassment: Concepts, approaches and methods*, 1, içinde (ss. 233-263). Springer.
- Gosse, C., Veletsianos, G., Hodson, J., Houlden, S., Dousay, T. A., Lowenthal, P. R., & Hall, N. (2021). The hidden costs of connectivity: Nature and effects of scholars' online harassment. *Learning, Media and Technology*, 46(3), 264-280. <https://doi.org/10.1080/17439884.2021.1878218>

- Kanbur, A., & Kanbur, E. (2018, 27-29 Haziran). *İş yerinde siber zorbalığın mental iyi oluş üzerindeki etkisinin incelenmesi*. [Tam Metin Olarak Yayımlanan Tebliğ]. 3rd Eurasian Conference on Language and Social Sciences, içinde (s. 241). Kastamonu, Kastamonu Üniversitesi
- Kaplan, M., & Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, habitus ve sermaye kavramlarıyla Pierre Bourdieu. *Habitus Toplum Bilim Dergisi*, 1, 23-37.
- Kavut, S. (2018). Goffman'ın benlik sunumu kuramı bağlamında sosyal medyada kimlik inşası: Instagram üzerine bir araştırma. *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, 1, 1-12.
- Leduc, K., Conway, L., Gomez-Garibello, C., & Talwar, V. (2018). The influence of participant role, gender, and age in elementary and high-school children's moral justifications of cyberbullying behaviors. *Computers in Human Behavior*, 83, 215-220.
- Machackova, H. (2020). Bystander reactions to cyberbullying and cyberaggression: Individual, contextual, and social factors. *Current opinion in psychology*, 36, 130-134.
- Madan, A. O. (2014). Cyber aggression/cyber bullying and the dark triad: Effect on workplace behavior/performance. *International Journal of Computer and Systems Engineering*, 8(6), 1740-1745.
- Metin, K. E. (2017). Ortaokul öğretmenlerinin siber zorbalık yaşama düzeyleri ve siber zorbalıkla başa çıkma stratejileri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 33-49.
- Oksanen, A., Celuch, M., Latikka, R., Oksa, R., & Savela, N. (2022). Hate and harassment in academia: The rising concern of the online environment. *Higher Education*, 84(3), 541-567.
- Orue, I., Fernández-González, L., Machimbarrena, J. M., González-Cabrera, J., & Calvete, E. (2023). Bidirectional relationships between cyberbystanders' roles, cyberbullying perpetration, and justification of violence. *Youth & Society*, 55(4), 611-629.
- Oyman Bozkurt, N. (2017). Yükseköğretim kurumlarındaki güç ilişkilerinin alan kuramı bağlamında incelenmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 50(4).
- Öz, T., & Mete, Y. A. (2021). Eğitim örgütlerinde siber zorbalık tutumları ile örgütsel dışlanma arasındaki ilişki. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18 (Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1194-1222.
- Öztirak, M., & Orak, B. (2022). Uzaktan çalışma süreçlerinde dijital zorbalığın örgütsel dışlanmaya etkisi üzerine bir çalışma. *BMIJ*, 10(2), 605-630.
- Piotrowski, C. (2012). From workplace bullying to cyberbullying: The enigma of e-harassment in modern organizations. *Organization Development Journal*, 30(4), 44.
- Salihoğlu, G. H. (2023). İşyerinde siber zorbalık ve örgütsel güven arasındaki ilişki. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10 (101), 3265-3275.

- Söyleyici, G.T. (2018). *Siber zorbalık ile iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vogl-Bauer, S. (2014). When disgruntled students go to extremes: The cyberbullying of instructors. *Communication Education*, 63(4), 429-448.
- Yarbrough, J. R.W., Sell, K., Weiss, A., & Salazar, L. R. (2023). Cyberbullying and the faculty victim experience: Perceptions and outcomes. *International Journal of Bullying Prevention*, 7, 75-89.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Güncellenmiş 11. baskı). Seçkin Yayınları.
- Yıldız, D., & Ayar, M. (2022). Siber zorbalığa ilişkin duyarlılığın örgütsel verimliliğe etkisinde iş stresinin aracı rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13(30), 98-113.

Onam Bilgisi: Katılımcılar işlem öncesinde bilgilendirilmiş, onamları alınmıştır.

Etik Kurul Onayı: Çalışmanın 2024/08 numaralı "Etik Kurul Onayı" bulunmaktadır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Finansal destek bulunmamaktadır.

Participant informed consent: Participants were informed before the data collection and that they were asked to sign a form of consent.

Ethics committee approval: The ethics committee approval has been obtained number 2024/08.

Conflict of interest: There are no conflicts of interest to declare.

Financial support: No funding was received for this study.

